

Pozměňovací návrh poslankyně Bc. Zuzany Kailové k návrhu zákona o státním rozpočtu ČR na rok 2017 (sněmovní tisk 921) kapitola 313 – MPSV

Návrh:

Snížení rozpočtu specifického závazného ukazatele kapitoly 313 – MPSV „Dávky pomoci v hmotné nouzi“ o částku 220 mil. Kč.

Zvýšení rozpočtu specifického závazného ukazatele kapitoly 313 – MPSV „Neinvestiční transfery obcím (ORP) – dotace SPOD“ o částku 220 mil. Kč.

Odůvodnění:

Navrhuje se navýšení rozpočtové kapitoly Ministerstva práce a sociálních věcí u závazného ukazatele Neinvestiční transfery obcím s rozšířenou působností o částku 220 mil. Kč. Jedná se o rozpočtové prostředky určené na výplatu účelové neinvestiční dotace obcím s rozšířenou působností (ORP) na činnosti vykonávané ORP v oblasti sociálně-právní ochrany dětí.

Bez navýšení tohoto závazného ukazatele dojde ke snížení objemu rozpočtových prostředků na dotace ORP o částku 120 mil. v porovnání s objemem rozpočtových prostředků na rok 2016. Tím by došlo k významnému narušení činnosti ORP při zajišťování sociálně-právní ochrany dětí podle zákona č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. **V případě schválení navrhovaného navýšení budou rozpočtové prostředky na dotaci pro ORP na výkon sociálně-právní ochrany dětí činit celkem 1 300 mil. Kč.**

Dotace na činnosti vykonávané ORP v oblasti sociálně-právní ochrany dětí je poskytována na základě § 58 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb., který stanovuje, že **náklady vzniklé v souvislosti s výkonem sociálně-právní ochrany nese stát**, není-li stanoveno jinak. Dotace je určena na úhradu veškerých nezbytných nákladů, které jsou na obcích s rozšířenou působností vynakládány na výkon státní správy na úseku sociálně-právní ochrany dětí, ať už se jedná o náklady osobní (zejména mzdové náklady na zaměstnance), provozní (např. náklady na energie, telefony, provoz služebního automobilu apod.) nebo věcné (např. vybavení kanceláří, mobilní telefony nebo jiné věcné výdaje do částky 40 tis. Kč). Na rozdíl od příspěvku na výkon státní správy by měla účelová dotace pokrývat v plné výši odůvodněné náklady obcí s rozšířenou působností, které vznikají při zajišťování agendy sociálně-právní ochrany dětí, a to v souladu s citovaným ustanovením § 58 odst. 1 zákona č. 359/1999 Sb.

Navrhovaná částka navýšení dotace pro ORP na výkon sociálně-právní ochrany dětí je odůvodněna zejména těmito skutečnostmi:

Novelou zákona č. 359/1999 Sb., která byla provedena zákonem č. 401/2012 Sb. s účinností od 1. 1. 2013, a prováděcí vyhláškou MPSV č. 473/2012 Sb. byly zakotveny standardy kvality sociálně-právní ochrany, kterými se musí orgány sociálně-právní ochrany dětí závazně řídit. Podle přechodného ustanovení k části první zákona č. 401/2012 Sb. (čl. II, bod 12.) jsou orgány sociálně-právní ochrany dětí povinny naplňovat standardy kvality v plném rozsahu nejpozději od 31. 12. 2014. Standardy kvality se vztahují rovněž na oblast personálního zabezpečení výkonu sociálně-právní ochrany dětí, když vyhláška č. 473/2012 Sb. stanoví, že počet zaměstnanců je přiměřený spádovému obvodu orgánu sociálně-právní ochrany, přičemž je zohledněno kritérium ovlivňující náročnost výkonu sociálně-právní ochrany dětí ve správním obvodu orgánu sociálně-právní ochrany. Základním výchozím kritériem je nejméně 1 pracovník na 800 dětí (osob do 18 let věku), které jsou hlášeny k trvalému pobytu ve správním obvodu orgánu sociálně-právní ochrany. Dalším kritériem pro určení počtu zaměstnanců je požadavek, že každý zaměstnanec orgánu sociálně-právní ochrany dětí může pracovat maximálně s 80 rodinami, a v případě kurátora pro děti a mládež a pracovníka náhradní rodinné péče maximálně se 40 rodinami. Kritérium 800 dětí/1 pracovník ovšem není možno použít plošně pro všechny obce, neboť míra náročnosti není u každé obce stejná, a v obcích s vysokou mírou

náročnosti je k naplňování odpovídajících standardů kvality potřeba více pracovních úvazků, což se dále odráží ve zvýšených finančních požadavcích vůči dotaci na výkon sociálně-právní ochrany dětí.

Pro rok 2016 ORP podaly žádosti o dotaci ve výši 1,234 mld. Kč, k tomuto je dále třeba připočíst žádosti o doplatky předchozího roku, které činily 35 mil. Kč. Celková výše požadavků obcí vůči dotaci SPOD tak v roce 2016 činila 1,269 mld. Kč. Pro rok 2016 bylo ze státního rozpočtu na dotaci pro ORP na výkon sociálně-právní ochrany vyčleněno celkem 1,95 mld. Kč.

Modelace výše dotace pro jednotlivé ORP, která je vypracována MPSV, zohledňuje počet dětí 0-18 let v obvodu ORP a kategorii míry náročnosti sociální práce určené Sociodemografickou analýzou. Z této modelace vyplývá, že ORP v roce 2017 by měly obdržet dotaci na výkon sociálně-právní ochrany dětí ve výši minimálně 1,282 mld. Kč. Zároveň je třeba zdůraznit, že modelace mj. vychází z průměrné částky 480 000 Kč/pracovní úvazek/rok, ze které příjemci dotace musí pokrýt osobní, provozní i věcné výdaje v této agendě. Reálné výdaje obcí jsou ovšem výrazně vyšší (průměrně se jedná o více jak 550 tis Kč/pracovní úvazek). A to přesto, že zákon stanovuje, že náklady sociálně-právní ochrany nese v plné výši stát (viz § 58 zákona č. 359/1999 Sb.). Aktuální způsob výpočtu výše dotace je tedy vůči příjemcům nastaven velmi přísně a do značné míry nepokrývá skutečné výdaje, které obce se zajišťováním agendy sociálně-právní ochrany dětí mají. Dále je také třeba kalkulovat s částí prostředků ve výši cca 50 mil. Kč na pokrytí případných odůvodněných žádostí o doplatky roku 2016 (realizované z rozpočtu roku 2017), které lze s ohledem na nedostatek prostředků v roce 2016 s jistotou očekávat.